

Україна COVID-19 Моніторинговий звіт з питань захисту

в 119 ізольованих та постраждалих внаслідок конфлікту населених пунктах уздовж лінії розмежування
10 квітня 2020

Ключові повідомлення

У випадку розповсюдження COVID-19 на територіях уздовж лінії розмежування, це може мати **руйнівний вплив**. Кілька факторів сприяють підвищенню ризиків у населених пунктах, розташованих в межах п'яти кілометрів від лінії розмежування на підконтрольній українському уряду територіях.

- Серед мешканців цих населених пунктів, розташованих уздовж лінії розмежування, є **велика частка літніх людей** (щонайменше 41 відсоток), які страждають від відсутності безпеки, відсутності доступу до послуг, стресу та економічного занепаду, пов'язаного зі збройним конфліктом;
- Інфраструктура для запобігання COVID-19 (наприклад, наявність великої кількості чистої води для гігієни) та реагування (медичні установи) була **послаблена в результаті конфлікту**.
- Для запобігання поширенню COVID-19 в Україні 12 березня уряд запровадив карантинні заходи, які включають в себе припинення роботи громадського транспорту. Це мало **важливі наслідки** для цих переважно сільських громад.

Присутність

НУО-партнер УВКБ ООН "Проліска" має мережу соціальних працівників, які мешкають у поселеннях уздовж лінії розмежування і збирають інформацію про рівень готовності до COVID-19 та впливу карантинних заходів у цих поселеннях.

40

Соціальні працівники

119

Населених пунктів

242,000

Населення

Ключові результати

ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

У **36 населених пунктах** до карантину не було громадського транспорту. На теперішній час в 71 поселенні відсутній громадський транспорт через карантин.

ДОСТУП ДО ГОТІВКОВИХ КОШТІВ

У **107 населених пунктах** відсутні банкомати, а безготівкові термінали розрахунку в місцевих магазинах зустрічаються досить рідко. Більшість жителів отримують пенсію через банківські карти.

ДОСТУП ДО ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

54 населених пункти до карантину не мали продуктових магазинів і залежали від транспорту чи мобільних продуктових магазинів.

ДОСТУП ДО ВОДИ ТА САНІТАРНИХ ПОСЛУГ

Мешканці **14 населених пунктів** розташованих вздовж лінії розмежування в Донецькій області повідомили, що не можуть дотримуватися правил особистої гігієни, оскільки у них немає доступу до чистої води чи води взагалі.

ДОСТУП ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

У **49 населених пунктах** повідомляють про відсутність пунктів надання первинної медичної допомоги. Мешканці 21 населеного пункту мають потребу у громадському транспорті для того, щоб дістатися до найближчого пункту.

ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ

Мешканці цих населених пунктів **залежать від телефонного зв'язку**. Однак, доступ до скретч-карток поповнення мобільного рахунку може стати викликом.

Рекомендації

- Необхідно забезпечити наявність **мобільних банківських послуг** в тих населених пунктах, які були відрізані від банкоматів та громадського транспорту (список доступний);
- Для надання гуманітарної продовольчої допомоги **пріоритетну увагу слід приділяти селищам, в яких відсутні продовольчі магазини** та громадський транспорт;
- Гуманітарні організації повинні розглянути питання про **надання предметів гігієни**, оскільки вони є малодоступними в місцевих магазинах;
- Необхідно забезпечити наявність програм **для доставки необхідних медикаментів** людям, які більше не мають доступу до аптеки;

- Медичні послуги повинні стати більш мобільними, щоб дістатися до цих населених пунктів; може бути необхідною підтримка з транспортом для медичних працівників;
- **Слід посилити адвокаційні звернення щодо поліпшення якості мобільного зв'язку** в населених пунктах з поганим покриттям, а також розглянути креативні шляхи надання підтримки мешканцям, аби уможливити їхні звернення за підтримкою у разі необхідності.

Результати

Ключові висновки

За останні шість років збройний конфлікт призвів до колапсу системи надання базових послуг у багатьох населених пунктах, розташованих уздовж лінії розмежування. Мешканці таких населених пунктів пристосувалися до ситуації та розробили різноманітні механізми виживання, в основному покладаючись на громадський транспорт для того, щоб дістатися до довколишніх сіл і міст, де, як і раніше, надавалися основні послуги. Ризики, пов'язані з COVID-19, і карантинні заходи призвели до того, що ці механізми виживання опинилися під загрозою. Як наслідок, ризики для найбільш уразливих осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, посилилися.

Доступ до громадського транспорту

Мешканці 107 населених пунктів із 119 **стикаються з проблемами доступу до громадського транспорту**. Важливо відзначити, що в 36 населених пунктах, громадський транспорт не функціонував і до карантину. Водночас в 71 населеному пункті громадський транспорт припинив роботу через карантин. Ці нещодавні зміни створили величезні перешкоди для доступу 129 422 осіб до базових послуг. У Луганській області є тільки один населений пункт, де громадський транспорт працює так само, як і до карантину.

Наявність громадського транспорту (відвідані населені пункти/область)

- Не працював до карантину
- Припинив роботу через карантин
- Працює з обмеженнями через карантин
- Працює, як раніше

Доступ до готівкових коштів

Більшість людей **отримують пенсії та соціальні виплати через банківські карти** (банкомати). Також неурядові гуманітарні організації часто обирають банківські перекази для надання грошової допомоги постраждалому населенню. Проте банкомати зустрічаються вкрай рідко в населених пунктах уздовж лінії розмежування. Моніторинг виявив, що **у 107 зі 119 населених пунктів банкомати відсутні**. Можливість здійснювати безготівкові платежі зустрічається нечасто, оскільки далеко не всі продуктові магазини в цих поселеннях мають термінал безготівкових платежів. Оскільки мешканці більше не мають доступу до громадського транспорту, вони стикаються з труднощами в отриманні доступу до готівкових коштів, необхідних для придбання продуктів харчування, медикаментів та інших товарів.

Доступ до продуктів харчування

У 54 зі 119 населених пунктів продуктові магазини були відсутні до початку карантину. Мешканці цих поселень залежали від продуктових автокрамниць або, найчастіше, їздили на громадському транспорті в сусідні села і міста для придбання продуктів. Після запровадження карантину деякі магазини скоротили робочі дні/години та асортимент продукції; в одному з селищ Донецької області єдиний продуктовий магазин припинив роботу; одна з продуктових автокрамниць в Донецькій області перестала працювати. У зв'язку з транспортними обмеженнями доступ до основних продуктів харчування обмежений для 2 395 людей. Згідно з даними моніторингу, в березні жителі 40 населених пунктів отримали від гуманітарних організацій продовольчі набори:

- 26 населених пунктів з 40 не мають доступу до громадського транспорту та не мають продуктових магазинів;
- В 14 населених пунктах продуктові магазини функціонують.
- 29 ізольованих населених пунктів без доступу до громадського транспорту та магазинів не були охоплені продовольчою допомогою.

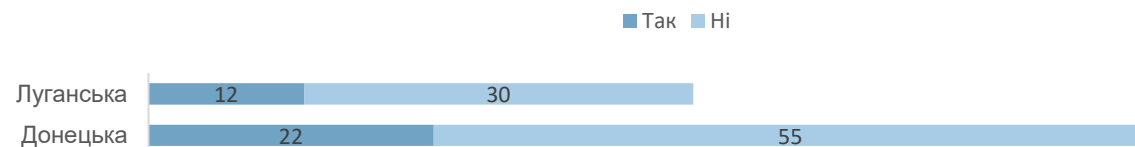
Наявність продуктивних магазинів (кількість населених пунктів, де транспорт частково або зовсім не працює)

Доступ до води та санітарних послуг

Мешканці 14 відвіданих населених пунктів у Донецькій області скаржилися, що вони не мають доступу до санітарних послуг і не можуть дотримуватися правил особистої гігієни, оскільки у них немає питної води, а в деяких випадках взагалі немає води. Засоби гігієни, такі як мило та пральний порошок, нечасто доступні в продуктивних магазинах у 119 населених пунктах. У березні організації, які займаються гуманітарною допомогою, надавали засоби особистої гігієни у 34 населених пунктах. Також було перевірено чи були такі критичні товари, як маски та дезінфікуючі засоби, доступні у магазинах цих населених пунктів. Результати засвідчили, що жоден із магазинів не мав цих предметів у наявності.

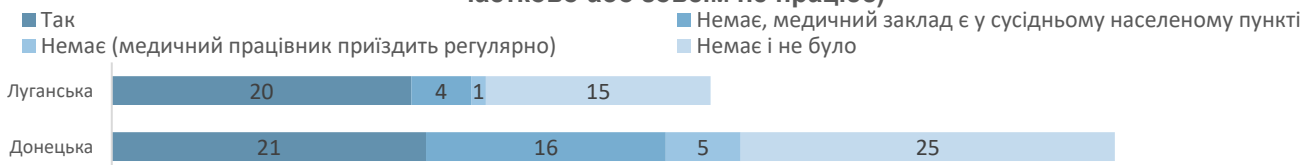
Надання засобів особистої гігієни гуманітарними організаціями (відвідані населені пункти/область)

Доступ до медичних послуг

Мешканці населених пунктів у сільській місцевості в Україні зазвичай покладаються на пункти надання первинної медичної допомоги. У районах уздовж лінії розмежування збройний конфлікт призвів до закриття або обмеження функціонування цих закладів. У 49 із 119 населених пунктів надання первинної медичної допомоги немає. У 21 населеному пункті жителі залежать від громадського транспорту, щоб дістатися до найближчого пункту. За відсутності громадського транспорту 11 551 житель із 66 населених пунктів не має доступу до основних медичних послуг.

Наявність медичного закладу (кількість населених пунктів, де транспорт частково або зовсім не працює)

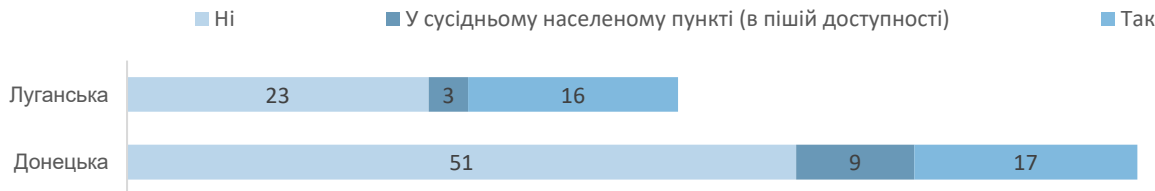
Швидка допомога: Навіть невідкладна медична допомога не завжди доступна для людей, які проживають у цих населених пунктах. Через небезпеку і погані дороги швидка допомога не обслуговує 21 населений пункт, але обслуговує додаткові 10 лише в денний час.

Надання швидкої медичної допомоги (кількість населених пунктів/область)

Аптеки: лише у 33 населених пунктах з 119 є аптеки; мешканці ще 12 населених пунктів можуть дістатися до аптеки у сусідньому населеному пункті пішки. Мешканці 74 населених пунктів не мають доступу до аптек.

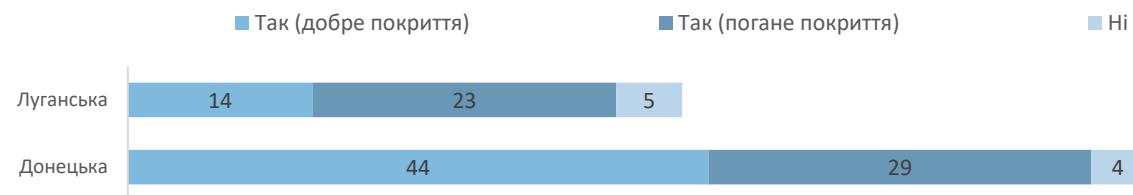
Доступність аптек (кількість населених пунктів/область)

Доступ до мобільного зв'язку

Під час карантину більшість людей отримують доступ до послуг за допомогою мобільного зв'язку або через Інтернет. Для багатьох людей, які мешкають уздовж лінії розмежування, це створює труднощі, оскільки в деяких населених пунктах немає стабільного сигналу мобільної мережі або взагалі немає покриття. Мобільний зв'язок є критично важливим для доступу до медичної допомоги під час спалаху COVID-19, оскільки у разі хвороби людям радять викликати своїх сімейних лікарів.

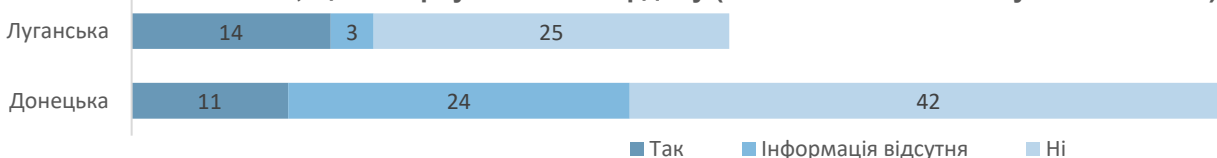
Мобільний зв'язок (кількість населених пунктів/область)

Фактори ризику

Після спалаху глобальної пандемії сотні тисяч українців повернулися додому, зокрема з країн, де спостерігається активне розповсюдження вірусу. Було встановлено, що у 25 населених пунктах є особи, які повернулися з-за кордону у березні. Кількість осіб, які повернулися, у різних населених пунктах коливається від одного до шести. Не всі особи, що повернулися, дотримувалися самоізоляції з моменту повернення. Однак станом на 31 березня було підтверджено лише один випадок захворювання на COVID-19 у населених пунктах Луганської області, які було відвідано.

Особи, що повернулися з-за кордону (кількість населених пунктів/область)

Висновки

- Обмежувальні заходи на період карантину, особливо ті, що стосуються громадського транспорту, негативно вплинули на доступ до основних послуг жителів населених пунктів уздовж лінії розмежування. Їхнє і без того важке становище та стратегії його подолання зазнали нового удару.
- У найближчі тижні мешканці зіткнуться з дефіцитом готівки, якщо послуги мобільного банкінгу не будуть доступні.
- Без громадського транспорту та готівки жителі багатьох населених пунктів не зможуть придбати продукти харчування, ліки та предмети особистої гігієни.

- Система охорони здоров'я серйозно постраждала внаслідок шестирічного збройного конфлікту і у випадку розповсюдження COVID-19 зіткнеться з надзвичайним тиском.
- Доступ до стабільного мобільного зв'язку може мати рятувальне значення в ситуації карантину; однак у деяких населених пунктах він взагалі відсутній.

Контакти

Хуго Рейхенбергер, Радник з питань зовнішніх зв'язків, Представництво УВКБ ООН в Україні,
REICHENB@unhcr.org

Посилання

Представництво УВКБ ООН в Україні: www.unhcr.org/ua - Twitter: [www.twitter.com/UNHCRUkraine](https://twitter.com/UNHCRUkraine)
Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Звіти: <https://www.unhcr.org/ua/en/resources>